

40 éves a Magyar Néphadsereg Egészségügyi Szolgálat

1945-ben, a Szovjetunió Vörös Hadserege felszabadította hazánkat a fasiszta megszállás alól és elkergette a hitleri Németország csatlósait Magyarországról. Az újonnan alakult kormány első intézkedései közé tartozott az új magyar katonai erő, a nép hadseregének megszervezése. A Magyar Néphadsereg megalakulásának része volt az Egészségügyi Szolgálat létrehozása is. A megújított katonaegészségügy a háborúba bekapcsolódó csapattestek ellátásának megszervezésével maga is a működő hadsereg részesévé vált.

Ezzel egyidejűleg további fontos feladatok vártak az Egészségügyi Szolgálatra: a Határőrség egészségügyi ellátásának megszervezése, az aknamentesítés egészségügyi biztosítása, a megmaradt egészségügyi anyagi készletek összegyűjtése. Különös gonddal kezdtek a leszerelő katonák, majd a hazatérő hadifoglyok felülvizsgálatához, ellátáshoz. Lerakták a rokkantak gondozásának alapjait. Az egészségügyi intézetek munkájához biztosítani kellett a feltételeket, s ez az első időszakban némelykor szinte megoldhatatlan feladatot jelentett.

Aldog az állandó forradalmi folyamat során az ország politikai és gazdasági struktúrájában erősödtek a szocialista vonások, úgy vált a néphadsereg is mind egyértelműbben az új társadalmi rend szocialista hadseregévé. Ezzel párhuzamosan, a hadsereg egészének átformálódásában az Egészségügyi Szolgálat is változott. A katonaeorvosokról a köztudatban kialakult kép mind pozitívabbá vált, többek között annak eredményeképpen, hogy a szocialista egészségügy korszerű elveit, a megelőzés prioritását, a materialista alapon nyugvó modern komplex patofiziológiai szemléletet magukévé tették és számos szakterületen, főként a klinikai kutatásban az élvonalba törtek.

Már ebben az időszakban megkezdődött a tudományos munka megszervezése, az Egészségügyi Szolgálat új működési elveinek kidolgozása. Az eltelt 40 esztendő alatt megjelent új fegyverfajták, a célba juttató eszközök korszerűsödése által okozott forradalmi változások szükségessé tették az Egészségügyi Szolgálat korszerűsítését. A katonai orvostudomány újabb ágazatai, diszciplinái születtek meg, mint például a sugárbiológia, sugárhematológia, más szakmák új tartalmat nyertek, például a katonai toxikológia, az égési sebészet, a katonai higiénia és járványtan, a repülő orvos-tan stb. Szolgálatunk, mely 40 évvel ezelőtt szinte a semmiből nőtt ki, történetileg rövid idő alatt felzárkózott a korszerű egészségügyi szolgálatok sorába. Új alapokra kellett helyezni a személyi állomány egészségügyi kiképzését is, mivel az új típusú sérülések ellátása már az elsősegély során is új ismereteket követel.

A honvédelmi politika sarkalatos tétele volt és maradt, hogy hazánk védelmének ügyét, feladatait szövetségi rendszerben, a Varsói Szerződésen belül, a testvéri szocialista országok hadseregeivel szoros egységben lehet és kell megoldani.

Az Egészségügyi Szolgálat korszerűsítéséhez, a modern háború körülményei között történő eredményes működéshez szükséges szervezeti és tartalmi változásokhoz kezdettől fogva jelentős segítséget kaptunk a Szovjet Hadsereg Egészségügyi Szolgálatától. A Nagy Honvédó Háborúban szerzett tapasztalataik, továbbá kutatási eredményeik, melyek a korszerű egészségügyi biztosítás terén elért eredményekhez vezettek, szolgálatunk számára különösen fontosak. Számos elvtársunk vett részt

szakorvosképző és továbbképző tanfolyamokon, s gyümölcsözően kamatoztatja a Kirov Katonaorvosi Akadémián tanultakat. Orvosi tanulmányait a Szovjetunióban végzett orvostisztjeink alaposan elsajátították a katonai és orvosi feladatokat.

Az Egészségügyi Szolgálat vezetése, a honvédelmi tárca vezetőinek támogatásával, nagy súlyt helyezett és helyez ma is a gyógyító-megelőző munka feltételeinek biztosítására. Az elmúlt 40 év alatt alapvetően megváltoztak a katonaegészségügyi alapellátás feltételei és körülményei. Lényegesen javult a csapatgyengélkedők felszereltsége, gyarapodott a laboratóriumi diagnosztika lehetősége, EKG-készülékek segítik a kórismézést, fizioterápiás készülékek, egyszer használatos eszközök jellemzik a csapatrendelőt. Nagymérvű fejlődésről adhatunk számot a kórházi, szanatóriumi tagozat vonatkozásában is. A kórház-rendelőintézeti szakellátás, a szanatóriumi gyógykezelés és rehabilitáció feltételei szinte ugrásszerűen javultak, és a legtöbb területen lépést tartanak az orvostudományban végbemenő fejlődéssel.

Nem csekély büszkeséggel említhetjük, hogy a Honvéd Vérellátó Intézet már az 1950-es évek elején, megelőzve a polgári vérellátást, rakta le a transzfuziológia, a hematológia és az immunológia egységes művelésének alapjait. Erre az időre esik a vasanyagcsere kutatás megindulása Magyarországon, elsőnek a Honvéd Vérellátó Intézetben.

Szolgálatunkkal szemben támasztott követelmények indokolták a gyógyintézeti hálózat bővítését 1957-től kezdve. Létrejött az MN KÖJÁL. 1965-ben kezdte meg tevékenységét a magyar űrhajós jelöltek kiválogatásával és felkészítésével nemzetközi hírnévre szert tett repülőorvosi kutató intézetünk, a ROVKI. Állandóan bővül, elsősorban új profilok kialakulásával a Központi Katonai Kórház, melynek teljes rekonstrukciója éppen ez évben indul meg.

1949 és 1951 között nagyszámú tapasztalt szakember került a polgári életből szolgálatunk állományába. A későbbiekben közülük többen egyetemi tanszék vezetőjeként, kutatóintézeti vezetőként, vezető kórházak főigazgatójaként tért vissza a polgári életbe. Szolgálatunk sorából számosan kerültek magas állami egészségügyi posztra, dr. Farádi László az egészségügyi miniszter első helyettesének, majd később az OTKI rektorának.

Négy évtized során nagyszámú kiválóan felkészült, hivatásának élő orvos, gyógyszerész, műszaki-gazdasági szakember, szakdolgozó és más egészségügyi dolgozó munkálkodott szolgálatunkban. A katonaegészségügy, az elmúlt 40 évre visszatekintve, szakterületének számos vezető specialistájával, egyetemi tanárral, a tudományok doktorával és kandidátusával büszkélkedhet.

Az MN Egészségügyi Szolgálata Magyarországon elsőként emelte a szakdolgozók munkájának színvonalát. Olyan kiképzést valósított meg, melynek eredményeként ápolónók olyan diagnosztikai és terápiás beavatkozásokat is végeznek, melyekre korábban csak egyetemi diploma képesített.

Jól tudjuk, hogy a nép valódi érdeke egybeesik az általános emberi haladás érdekével. Büszkén valljuk magunkat az elmúlt századok szabadságharcaiban részt vett elődök, Flor Ferenc, Lumnitzer Sándor, Kossuth Zsuzsa követőinek. Néphadseregünk katonaeorvosai részt vettek a görög szabadságharc, a koreai háború sebésültjeinek ellátásában, s ma is eleget tesznek internacionalista kötelességeiknek.

Azon munkálkodunk, hogy az elmúlt 40 év eredményeire támaszkodva továbbfejlesszük a magyar katonaegészségügyi szolgálatot. Biztosak vagyunk abban, hogy orvosok, szakdolgozók és az Egészségügyi Szolgálat teljes állománya képes lesz a kivívott megbecsülés megszilárdítására, a katonaegészségügyi ellátás színvonalának további emelésére.

Dr. Hideg János orvos vezérőrnagy